

Asielzoekers: vluchten doe je niet zomaar

Elk jaar komen er duizenden mensen uit andere landen naar Nederland. Dan gaat het even niet over vakantiegangers, zakenmensen en regeringsleiders van andere landen. Nee, dan gaat het om mensen die uit hun eigen land zijn gevlucht en in Nederland onderdak zoeken.

Bedreigd door regering

Bijvoorbeeld omdat er in hun eigen land oorlog is. Of omdat ze door hun geloof of mening worden bedreigd. Nederland is een behoorlijk veilig land. Als de minister het niet met je eens is zal hij je echt geen dreigbrief sturen. Maar er zijn landen waar mensen die het niet eens zijn met de regering, worden bedreigd, geslagen, in gevangenissen gezet of zelfs vermoord.

Burgeroorlog

Er zijn ook landen waar hele bevolkingsgroepen op de vlucht zijn, omdat er een burgeroorlog wordt uitgevochten. Bijvoorbeeld omdat een bepaalde groep onafhankelijk wil worden, of meer land wil, dat van een andere groep is.

Stel dat er in Nederland ineens oorlog is. Dan kan het zomaar zijn dat de vader van een vriendje ineens jouw vader probeert te verjagen. Weg vriendschap. En met een beetje pech ook weg huis, weg auto, weg leven. Vluchtelingen zijn mensen, vaak nog kinderen of jongeren van jouw eigen leeftijd, die hebben gezien hoe hun huizen in brand werden gestoken. Op wie soldaten hebben geschoten. Mensen die hebben gezien hoe hun vader of broer werd vermoord. Hoe hun zus of moeder werd verkracht. Of die zelf verkracht zijn.

Wat zou jij doen in zo'n situatie? Waarschijnlijk hetzelfde als veel mensen in landen waar een burgeroorlog is of waar de regering hen onderdrukt: uit angst laat je alles achter en vlucht. Op zoek naar een veilige plaats om te leven.

Op de vlucht

Over de hele wereld verspreid zijn ongeveer vijftig miljoen mensen op de vlucht. Vijftig miljoen. Dat is bijna drie keer zoveel als de hele Nederlandse bevolking.

Naar buurlanden

Veel mensen vluchten te voet. Ze zoeken een veilige plek zo dicht mogelijk in de buurt. Vaak is dat een buurland. In het geval van een burgeroorlog in Nederland zou je bijvoorbeeld naar België of Duitsland kunnen vluchten. Nu zijn dat welvarende landen. De meeste vluchtelingen komen uit landen als Somalië, Irak en Afghanistan. De meeste buurlanden zijn daar een stuk armer. Als vluchteling moet je het doen met – in het beste geval – een plaats in een tentenkamp of gewoon op straat. In de hoop dat je snel weer naar je eigen huis terug kunt. Maar met de vrees dat er van dat 'huis' niets meer over is.

Verder weg

Sommige vluchtelingen gaan verder weg dan een buurland. In 1959 hebben meer dan honderd landen afgesproken dat zij mensen opvangen die in hun eigen land niet meer veilig kunnen wonen. Daarvoor hebben zij het vluchtelingenverdrag van Genève ondertekend.

Asiel

Ook Nederland vangt deze mensen op. Een vluchteling vraagt aan de Nederlandse regering of hij of zij in Nederland mag wonen. Dat is het asielverzoek. Het woordje 'asiel' is het enige woord dat ze hoeven te kennen. En meestal ook het enige woord dat ze kennen. Van het moment van dit asielverzoek is iemand asielzoeker. Asiel. Een woord dat we vaak het eerste in verband brengen met een dierenasiel. Maar ook een woord dat vluchtelingen bescherming biedt. Omdat ze in hun eigen land niet meer veilig kunnen wonen.

Lange historie van vluchtelingenopvang

In Nederland is het opvangen van vluchtelingen niks nieuws. Al in de zestiende en zeventiende eeuw vluchtten de Vlamingen, Walen en de Franse Hugenoten naar ons land. Zij werden uit hun eigen land verjaagd vanwege hun protestantse geloof. Ook tijdens de Eerste en zelfs Tweede Wereldoorlogen was Nederland een toevluchtsoord voor oorlogsvluchtelingen. Je zou zelfs kunnen zeggen dat Nederland is opgebouwd uit en door migranten, net zoals de Verenigde Staten en Australië. Zo bestond Leiden vierhonderd jaar geleden voor meer dan de helft uit vluchtelingen. Verschillende straten zijn vernoemd naar nazaten van Hugenoten, zoals Lemaire, Legrand, Dupont enzovoorts.

Niet iedereen mag hier wonen

Nederland heeft dus behoorlijk wat ervaring met opvang. Dit betekent niet meteen dat iedereen automatisch in ons land kan wonen. Alleen mensen die echt niet terug kunnen omdat het te gevaarlijk is in hun eigen land mogen in Nederland blijven. Wie doet alsof, valt al snel door de mand.

Streng onderzoek

Medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst, de IND, onderzoeken na het asielverzoek of iemand echt niet meer in zijn eigen land kan wonen. Allereerst onderzoekt de IND waarom iemand uit zijn eigen land is gevlucht. De mensen die niet terug kunnen vanwege hun politieke overtuiging, geloof, nationaliteit of ras, worden toegelaten als asielzoeker. Wie doet alsof, valt al snel door de mand en moet meteen terug. Sommige mensen mogen een paar jaar blijven, tot het in hun eigen land weer rustig is. En anderen mogen voorgoed in Nederland blijven.

Verscheurde gezinnen

De meeste kinderen en jongeren komen in Nederland met hun ouders. Sommigen zien in Nederland weer hun familie terug. Zoals een gezin uit Irak. De vader was als eerste gevlucht. De moeder en de zoon volgden pas een jaar later. In Nederland zagen ze elkaar weer, tot die tijd wisten ze zelfs niet van elkaar of ze nog in leven waren. Vaak worden gezinnen ook gesplitst. Dan wonen een vader met zoon in Nederland, terwijl de moeder met dochter bijvoorbeeld in Griekenland zijn. Je bent dan wel allemaal veilig, maar je bent niet samen. Wanneer en of je elkaar weer ziet, is onzeker.

Kinderen en jongeren

Er zijn ook kinderen en jongeren die helemaal alleen in Nederland aankomen. Zonder ouders, zonder familie. Zij worden alleenstaande minderjarige vreemdelingen genoemd, kortweg amv. De allerjongste amv die in Nederland kwam was pas acht jaar oud! Zij hebben speciale begeleiding en hulp nodig hebben. Die krijgen ze ook.

Het COA

Totdat de mensen weten wat er met hen gaat gebeuren, kunnen ze ervoor kiezen om in de opvang te wonen. Zij komen dan terecht in een asielzoekerscentrum in ons land. De opvang wordt verzorgd door het COA, het Centraal Orgaan opvang asielzoekers. Het COA helpt de asielzoekers van elke leeftijd om zich voor te bereiden op de toekomst. Waar die ook is: in Nederland of ergens anders.

Leven als asielzoeker

In de opvanglocatie krijgen asielzoekers eten en drinken en een bed om in te slapen. Kinderen en jongeren gaan naar school en naar sportclubs. Het lijkt een heel gewoon leven. Lijkt. Want dat is het natuurlijk niet. De mensen hebben in hun eigen land vrijwel alles moeten achterlaten. Vaak hebben ze niets meer bij zich dan de kleren die ze droegen. Vrienden, vriendinnen, huisdieren, hun eigen spulletjes, muziek: alles waar ze aan gehecht zijn, is achtergebleven of vernietigd. Het gezin krijgt zakgeld waarvan ze alles moeten kopen.

Vooroordelen

Voor asielzoekers is alles in Nederland nieuw en onbekend: de taal, de gebouwen, het klimaat. Het is dus even wennen. Maar niet alleen voor hen. Ook Nederlanders moeten wennen aan hun aanwezigheid. Er zijn nogal wat vooroordelen over asielzoekers. Ze zouden lui zijn en niet willen werken, of juist alleen voor een baan naar ons land komen. Het asielzoekerscentrum, zou een soort hotel zijn en ze zouden alles stelen wat los en vast zit.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Wat dat werk betreft: asielzoekers mogen in Nederland 24 weken per jaar betaald werk verrichten. Daarnaast mogen asielzoekers vrijwilligerswerk doen. Als iemand een verblijfsvergunning heeft gekregen, mag hij meer gaan werken. Wat het stelen betreft: niet iedereen is te vertrouwen. Dat geldt voor Nederlanders en voor asielzoekers. Misschien zit er op jouw school wel een asielzoeker. Of woon je in de buurt van een opvanglocatie. Kijk eens wat verder dan de buitenkant. Denk na en geef ieder mens een (nieuwe) kans.

Wil je meer weten over het opvangproces, het COA of over alleenstaande minderjarige vreemdelingen? Kijk dan bij de spreekbeurten over deze onderwerpen.